

Motion

1978/79:1717

av Per Gahrton

om översyn av beskattningen av pensionerade utlandssvenskar

Enligt svenskt skattelag tar Sverige helt naturligt oinskränkt skatt på all inkomst för pensionär som är bosatt i Sverige. Men därutöver beskattar Sverige – i vad gäller från vårt land härrörande pension – numera så gott som oinskränkt även i utlandet bosatta personer (undantag: pension som intjänats huvudsakligen genom arbete i utlandet). Detta leder självfallet i stor utsträckning till dubbelbeskattning, om inte åtgärder häremot vidtas t. ex. genom dubbelbeskattningsavtal.

OECD-systemet

Inom OECD arbetar man sedan länge på ett system för undvikande av dubbelbeskattning. I detta syfte har utarbetats en mall för dubbelbeskattningsavtal.

Beträffande inkomst av pension är OECD:s huvudregel att pensionen skall beskattas där pensionären har sitt hemvist. Dock har vissa undantag införts i OECD-mallen eller kommentaren till denna, avseende dels pension på grund av offentlig tjänst, dels pension som grundar sig på sociallagstiftning.

I Sverige utgör som bekant ATP-pension och folkpension grundstenarna i yrkespensioneringen. Att de administreras av det allmänna och i viss mån är garanterade värdebeständighet hindrar inte att de utgör en del av – eller hela – den pension som utgår på grund av tidigare arbetsinsatser och sålunda sakligt sett är av samma natur som t. ex. pension uppburen direkt från tidigare arbetsgivare.

OECD-mallens undantag för offentliga pensioner kan därför ifrågasättas. Detsamma gäller s. k. sociala pensioner, i varje fall om de är av den typ som representeras av svensk ATP och folkpension.

Några särskilda dubbelbeskattningsavtal

a. *Frankrike*. I avtalet stadgas att all pension skall beskattas i det land där pensionären har sitt hemvist.

b. *Spanien*. I juni 1974 sade Sverige ensidigt upp det tidigare dubbelbeskattningsavtalet, med verkan fr. o. m. 1975. Förhandlingar om ett nytt avtal fördes mycket långsamt, och stor risk förelåg för att kalenderåret 1975 skulle bli avtalslöst. Först i december 1976 kunde ett nytt avtal ratificeras, med retroaktiv verkan fr. o. m. 1975. Såväl genom sitt tillkomstsätt som genom sitt innehåll har det nya avtalet inneburit – och innebär alltså – en stor såväl

ekonomisk som psykisk påfrestning för svenska pensionärer i Spanien.

Det nya avtalet är – förutom att det måste betecknas som i hög grad pensionärsovänligt – även i formellt hänseende otillfredsställande. Sålunda behandlar det på helt olika sätt två sakligt sett alldeles likvärdiga pensionsformer – pensioner som är försäkrade i SPP och sådana som den tidigare arbetsgivaren själv svarar för men som är garanterade av det SPP närstående PRI (Pensionsregistreringsinstitutet).

Starka skäl föreligger alltså för att snarast ta upp förhandlingar med Spanien om en ändring av de delar av det nya avtalet som rör pensioner.

Avdragsrätten

Principen att avdrag av allmän natur medges endast vid beskattning i det land där man är bosatt tillämpas bl. a. i svensk skattelagstiftning och har givetvis i och för sig goda skäl för sig. Emellertid har det på senare tid – som följd av att Sverige såväl allmänt som i allt fler dubbelbeskattningsavtal förbehåller sig rätt till beskattning av folkpension och ATP – uppstått en kategori svenska medborgare för vilka denna regel slår mycket hårt.

Det gäller utomlands bosatta pensionärer – ofta sjukpensionärer – vilka långt ifrån alltid är välsituerade. Många av dem befinner sig i själva verket i ett sådant ekonomiskt läge att de på öret räknat ut att de på sin lilla pension nått och jämnt kan dra sig fram i bosättningslandet. (Detta är ofta ett lågskatteland – om så inte är fallet finns som regel möjlighet till skattereduktion i landet i fråga på grund av nedsatt skatteförmåga.)

Genom att skatt på den inkomst som dessa personer är hänvisade att leva på – alltså deras pension – skall erläggas till Sverige, som är ett land med relativt hög skattenivå och inte medger avdrag av allmän natur för skattskyldiga som bor utomlands, kommer de i ett prekärt läge. I det land där de bor kan de då kanske inte längre klara sig. En återflyttning till Sverige skulle emellertid i många fall vara klart olämplig ur såväl humanitär som medicinsk synvinkel.

Problemet bör kunna lösas genom att pensionärer i ovan angiven situation genom någon form av skattemässigt avdrag – eventuellt efter behovsprövning – tillförsäkras ett existensminimum på samma sätt som gäller i fråga om hemmasvenska folkpensionärer.

Hemställen

Mot bakgrund av det anförda hemställer jag

att riksdagen hos regeringen begär en allsidig översyn av beskattningen av utlandssvenska pensionärer.

Stockholm den 25 januari 1979

PER GAHRTON (fp)